

УДК 339.13

Мельничук О. – ст. гр. ПМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПОДАТКИ ТА ЇХ ВИДИ. ПРИНЦИПИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.е.н., доц. Шпилик С.В.

Olena Melnychuk

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University

TAXES AND THEIR TYPES. PRINCIPLES OF TAXATION IN UKRAINE

Supervisor: Ph.D., Assoc. Prof. Shpylyk S.V.

Ключові слова: податки, оподаткування.

Keywords: taxes.

Для того щоб держава могла виконувати свої функції вона повинна мати певний дохід, цей дохід вона отримує з податкових зборів. Отже, податки – це обов'язкові державні платежі фізичних та юридичних осіб. Відповідно чим більше завдань покладено на державу, тим більше податків платить кожен працездатний громадянин.

Соціально-економічна сутність податків проявляється через наступний ряд функцій:

1. Фіскальна – ця функція забезпечує фінансування державних витрат.
2. Регулююча – функція яка допускає державне регулювання економіки країни та перерозподіл фінансових потоків.
3. Соціальна – за допомогою цієї функції здійснюється підтримка соціальної рівноваги шляхом зміни співвідношення між доходами окремих соціальних груп з метою згладжування нерівності між ними.

Податки містять такі елементи:

- ✓ Об'єкт податку – це майно або дохід, що підлягають обкладенню;
- ✓ Суб'єкт податку – це платник податків, тобто всі фізичні або юридичні особи;
- ✓ Джерело податку – це дохід з якого виплачується податок;
- ✓ Одиниця оподаткування – одиниця виміру об'єкта в грошову вираженні;
- ✓ Ставка податку – величина податку з одиниці об'єкта у відсотках;
- ✓ Податкова пільга – це повне або часткове звільнення платника від податку;
- ✓ Податковий оклад – це сума податку, що сплачується суб'єктом з одного об'єкта.

Також розрізняють прямі та непрямі податки. Прямі податки це коли доходи або майно суб'єкту економіки залежить від ефективності функціонування цих суб'єктів в звичний час.

Непрямі податки – це податки як входять в ціну товару та певним чином головна залежність непрямого оподаткування переноситься на споживачі залежно від їх ступеня еластичності попиту на товар та послуг, які були оподатковані цими податками.

Розрізняють чотири види податкових ставок. (див. табл. 1)

Таблиця 1
Види податкових ставок

Прогресивні	Пропорційні	Регресивні	Тверді
Податкові ставки в яких розмір збільшується при збільшенні бази оподаткування.	Податкові ставки в яких не залежать від розміру оподаткованої бази.	Це податкові ставки в яких зі збільшенням бази оподаткування ставки зменшуються.	Податкові ставки де встановлюються в абсолютній сумі на одиницю обкладання незалежно від розміру доходу.

Держава формує податкову систему спираючись на види податків та метод їх розрахунку, також зважаючи на певні принципи податкової системи. Податкове законодавство України ґрунтуються на таких принципах:

1. Загальність оподаткування – кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені цим Кодексом.
2. Рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації.
3. Фіскальна достатність – встановлення податків та зборів з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його надходженнями.
4. Соціальна справедливість – установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків.
5. Економічність оподаткування – установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування.
6. Стабільність – зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки.
7. Рівномірність та зручність сплати – установа строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками.
8. Єдиний підхід до встановлення податків та зборів – визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

Чому ж потрібно сплачувати податки? Сплачувати податки та збори є обов'язком кожного громадянина з давніх часів. У разі порушення законодавства платників податків України нестимуть фінансову, адміністративну та кримінальну відповідальність.

Фінансова відповідальність застосовується до платників податків у вигляді штрафних санкцій та пені. Штраф – це чітко визначений розмір суми коштів, що повинен сплатити платник. Пеня – це певний відсоток, що нараховується на суму грошового зобов'язання, не сплачену в установлений строк.

Адміністративна відповідальність настає у випадку коли правопорушення не несуть за собою кримінальну відповідальність. За найтяжчі правопорушення платники податків несуть кримінальну відповідальність, яка регулюється кримінальним кодексом.

Отже, потрібно пам'ятати, що належне виконання громадянами своїх обов'язків сприяє стабільності нашої держави, її економічному та соціально-культурному розвитку.